

TER BESLISSING

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Beslistermijn

13-10-2025

Bijlage(n)

5

Aan

Staatssecretaris

nota

Kamerbrief weerbaarheid en militaire mobiliteit spoor

Aanleiding

Maandag 13 oktober is het aanbiedingsmoment van het advies van de onafhankelijk voorzitter van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) over een impactanalyse van de weerbaarheid en militaire mobiliteit spoor. De Tweede Kamer wordt geïnformeerd middels een brief met een appreciatie van de impactanalyse, de vitaal beoordeling, internationale ontwikkelingen en de stand van zaken rondom capaciteitsverdeling militaire mobiliteit. Tevens treft u in de bijlage (06) een aantal voorbeelden van locaties waar (brede) treinen niet kunnen passeren.

Geadviseerd besluit

1. U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de Kamerbrief en deze 13 oktober naar de Tweede Kamer te zenden.
2. Voor de vitaal beoordeling wordt u geadviseerd om:
 - Conform de conclusies uit bijgevoegde onderzoeken het proces vervoer van personen over (hoofd)spoorweginfrastructuur opnieuw als vitaal te benoemen en daarbij de Nederlandse Spoorwegen (NS) en Arriva als vitale aanbieder aan te wijzen.
 - Conform de conclusies uit bijgevoegde onderzoeken het proces vervoer van goederen over (hoofd)spoorweginfrastructuur opnieuw als vitaal te benoemen en daarbij DG Cargo als vitale aanbieder aan te wijzen.
 - Conform de conclusies uit bijgevoegde onderzoeken het proces aanbieden van veilige en beschikbare railinfrastructuur, railcapaciteit en treinen opnieuw als vitaal te benoemen en daarbij ProRail als vitale aanbieder aan te wijzen.

Kernpunten

Ad 1. Kamerbrief 'Weerbaarheid en militaire mobiliteit spoor'

- Middels een brief informeert u de Kamer over de volgende onderwerpen
 1. Appreciatie adviesrapport impactanalyse weerbaarheid en militaire mobiliteit spoor
 2. herbeoordeling en het aanwijzen van vitale aanbieders,
 3. internationale inspanningen,
 4. update prioritering defensie besluit capaciteitsverdeling.
- In de brief geeft u een reactie op het advies van het OFL. In de reactie omarmt u de conclusies die in het rapport staan. Daarnaast apprecieert u de aanbevelingen. Daarbij geeft u aan dat de aanbevelingen die investeringen vragen onderdeel moeten worden van de formatie omdat er nu geen budget beschikbaar is. De brief is afgestemd met NCTV en Defensie.

- Verder zegt u toe de aanbevelingen voor vervolgonderzoeken en die zien op het intensiveren van de samenwerking met DEF, NCTV en ProRail direct op te pakken en de Kamer begin 2026 over de voortgang te informeren.
- In de brief deelt u met de Kamer dat een nieuwe gezamenlijke verklaring van ministers tot instellen van de nieuwe Raad van Bestuur van de spoorgoederencorridor North Sea Baltic wordt ondertekend. Op initiatief van Nederland is in deze verklaring een passage opgenomen over samenwerking op militaire mobiliteit binnen de North Sea Baltic corridor.
- U heeft deze verklaring gezien en ondertekend. Op 20 oktober 2025 verwachten wij dat alle lidstaten de verklaring hebben ondertekend. Dit biedt vervolgens de mogelijkheid om de samenwerking hierop nader met elkaar te verkennen. Gezien uw wens om hier als NL een stap in te zetten is het goed om deze mijlpaal met de Kamer te delen.

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Minister IenW

Bijlage(n)

5

Ad 2. Vitaalbeoordeling

Het proces spoorvervoer en de spoorsector zijn aangemerkt als vitaal. Dit heeft als gevolg dat, in lijn met de Aanpak Vitaal, elke vier jaar verplicht de Cyclus Vitaal doorlopen dient te worden. De Cyclus Vitaal start met de vitaal beoordeling, waarin de vitale processen en belangrijkste partijen geïdentificeerd worden. Deze herbeoordeling is net afgerond, evenals een aanvullende kwetsbaarheidsanalyse over het spoor.

Uitkomsten herbeoordeling

- De vitaal status van het spoorvervoer en de spoorsector is met de herbeoordeling opnieuw bevestigd. Daarnaast wordt geconcludeerd dat het proces zelf niet is veranderd, maar de (internationale) veiligheidssituatie en het dreigingsbeeld wel.
- De oorlog in Oekraïne en de daarmee toegenomen Russische dreiging maken dat het waarschijnlijk is dat Nederland via de Artikel5 clausule van het NAVO-verdrag betrokken raakt bij een groot gewapend conflict. Hierdoor is het dreigingsbeeld verslechterd en dit raakt ook de spoorsector, met name omdat Nederland een belangrijk doorvoerland is voor de NAVO.

Vervolg vitaal

- In alle initiatieven rondom weerbaarheid is de Aanpak Vitaal onze leidraad. Omdat er vanwege de toegenomen dreiging versteviging/versnelling hierop nodig is, zijn er ook enkele andere initiatieven gestart (zowel binnen IenW als interdepartementaal). Deze proberen we voor de spoorsector zoveel mogelijk in een programma te bundelen.
- Vanaf december 2025 wordt de Cyclus Vitaal, de leidraad in de Aanpak Vitaal, voortgezet met de sectorale risicobeoordeling en een nieuwe samenwerkingsagenda spoor.
- In het kader van de Weerbaarheidsopgave zijn naast de Aanpak Vitaal aanvullende trajecten gestart om zo het verhogen van de weerbaarheid van de spoorsector te versnellen. Momenteel worden de knelpunten voor de infrastructuur en kwetsbaarheden in beeld gebracht via een analyse. De uitkomsten hiervan landen in de Samenwerkagenda Spoor.

Krachtenveld

- Op het gebied van de Aanpak Vitaal is de NCTV coördinerend tussen de betrokken departementen en daarom nauw betrokken geweest bij de vitaal beoordeling en zal in het vervolg ook intensiever betrokken worden bij de sectorale aanpak.
- Een deel van de huidige vitale aanbieders was ontevreden met de huidige aanpak en/of vonden dat zij niet vitaal zijn. Met de huidige herziening van de vitale aanbieders wordt hierin (grotendeels) tegemoet gekomen.

- Naast de vitale aanbieders, zijn er spoor- en OV-partijen die niet vitaal zijn. De komst van de Cyberbeveiligingswet neemt wel verplichtingen voor hen mee. Er dient nog bekeken te worden hoe zij betrokken kunnen worden in de integrale aanpak.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

- Rapportage vitaalbeoordeling
- Lijst van vitale aanbieders
- De onderdelen uit deze nota over de vitaalbeoordeling mogen tevens niet openbaar worden

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Minister IenW

Bijlage(n)

5

Toelichting

In deze toelichting wordt achtereenvolgens ingegaan op:

- A. Algemene toelichting vitaalbeoordeling
- B. Uitkomsten vitaalbeoordeling
- C. Communicatie
- D. Financiële en juridische overwegingen

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Minister IenW

Bijlage(n)

5

A. Algemeen vitaalbeoordeling

- Vanwege het veranderende dreigingslandschap dient er continu aandacht te zijn voor de bescherming van de vitale infrastructuur. Hiertoe is tien jaar geleden de Aanpak Vitaal ontwikkeld, waarin het zicht op risico's, het nemen van maatregelen en het bieden van ondersteuning centraal staan.
- De leidraad in de Aanpak Vitaal is de zogenaamde Cyclus Vitaal, welke elke vier jaar opnieuw doorlopen moet worden, zodat ingespeeld kan worden op nieuwe ontwikkelingen.
- Het Ministerie van IenW is verantwoordelijk voor de sectorale risicobeoordeling en het overkoepelende actieprogramma spoor. Voor een adequate aanpak is betrokkenheid van de sectorale partijen (m.n. vitale aanbieders) vereist.
- In 2019 heeft de eerste vitaalbeoordeling voor de spoorsector plaatsgevonden, waarin het proces 'vervoer van personen en goederen over (hoofd)spoorweginfrastructuur' en bijbehorende subprocessen werden aangewezen als vitaal. Ook zijn criteria geformuleerd voor het aanwijzen van vitale aanbieders. Dit zijn partijen die een zodanig groot aandeel hebben in het vitale proces, dat het direct grote gevolgen zou hebben als zij wegvallen.
- Vanwege hun belang, hebben vitale aanbieders extra verplichtingen voor het beschermen van hun organisaties en de processen daarbinnen.
- De vitale aanbieders zijn zelf verantwoordelijk voor het in kaart brengen van de risico's voor hun eigen organisatie en eventueel te nemen maatregelen. De Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en Cyberbeveiligingswet (Cbw) die in 2026 ingaan bieden hiertoe handvatten.

B. Uitkomsten vitaalbeoordeling en aanwijzen vitale aanbieders

- **Veiligheid van de staat**

[Redacted content]

Veiligheid van de staat

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Minister IenW

Bijlage(n)

5

C. Communicatie

Op 13 oktober wordt het adviesrapport van het OFL aan u overhandigd. Daarbij wordt ook media uitgenodigd. U wordt hierover apart geïnformeerd via protocol.

D. Financiële/juridische overwegingen

- Adviesrapport impactanalyse weerbaarheid en militaire mobiliteit

De aanbevelingen die raken aan investeringen worden onderschreven maar in de brief is aangegeven dat er nu geen middelen beschikbaar zijn. Daarom worden deze doorverwezen naar de komende formatie.

- *Herbeoordeling vitale processen spoor en aanwijzing vitale aanbieders*
Naar verwachting zullen in het tweede kwartaal van 2026 de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (Wwke) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw) in werking treden. Bij de vitaalbeoordeling en het aanwijzen van vitale aanbieders is hier al rekening mee gehouden.

Na de inwerkingtreding van de Wwke, worden vitale aanbieders kritieke entiteiten. Spoorpartijen die niet zijn aangewezen als kritieke entiteit, vallen niet onder de Wwke, maar wel onder de Cbw. Op basis van enkele reeds geformuleerde voorwaarden worden zij onder de Cbw automatisch aangewezen als essentiële of belangrijke entiteit. Daarmee moeten zij alsnog aan minimumeisen voldoen om de cyberweerbaarheid te borgen. De kritieke entiteiten onder de Wwke zullen 1-op-1 overeen komen met de vitale aanbieders. In de communicatie over de aanwijzing worden zij hierover geïnformeerd.

Datum

10 oktober 2025

Onze referentie

IENW/BSK-2025/252315

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Openbaar Vervoer en
Spoor
Veiligheid en Goederen

Aan

Minister IenW

Bijlage(n)

5

Bijlagennummer	Titel
1	02. Brief Weerbaarheid en militaire mobiliteit spoor
2	03. Adviesrapport impactanalyse Weerbaarheid en Militaire Mobiliteit van het Nederlandse spoor DEF concept
3	04. Eindrapportage herbeoordeling spoorproces 2.1
4	05. Rapportage criteria vitale aanbieders V2.0 def
5	06. BIJLAGE: Afbeeldingen belemmeringen op het spoor